

Aan de Voorzitter van de
Staten van Curaçao
Wilhelminaplein 4
Curaçao

RvA no. RA/24-25-LV

Onderwerp: Initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het van rechtswege ontstaan van gezamenlijk gezag bij erkenning (Zittingsjaar 2025-2026-250)

Advies: Met verwijzing naar uw adviesverzoek d.d. 3 december 2025 om het oordeel van de Raad van Advies inzake bovengenoemd onderwerp en naar aanleiding van de behandeling hiervan op 23 februari 2026, bericht de Raad u als volgt.

I. Algemene opmerking

Concordantie

De voorliggende Initiatiefontwerplandsverordening (hierna: het initiatiefontwerp) beoogt door wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek te bewerkstelligen dat bij erkenning van een minderjarig kind van rechtswege gezamenlijk gezag van de ouders over dat kind ontstaat. In Nederland¹ en Aruba² is zulks reeds in hun respectieve Burgerlijke Wetboeken geregeld. Voor Sint Maarten is dat niet het geval.

Het voorgestelde in het initiatiefontwerp kan naar het oordeel van de Raad en onder verwijzing naar artikel 39, tweede lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (hierna: het Statuut) worden beschouwd als een ingrijpende wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek van Curaçao. Ter voldoening aan de concordantieverplichting dienen de andere landen van het Koninkrijk, conform laatstgenoemd artikellid, in de gelegenheid te worden gesteld om hun zienswijze te doen blijken omtrent de voorgestelde wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Curaçao.³ Overigens is het de Raad niet bekend of Nederland en Aruba ten tijde

¹ Artikel 1:251b van het Burgerlijk Wetboek van Nederland.

² Artikel 1:251b van het Burgerlijk Wetboek van Aruba

³ Artikel 39 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden luidt als volgt:

1. Het burgerlijk en handelsrecht, de burgerlijke rechtsvordering, het strafrecht, de strafvordering, het auteursrecht, de industriële eigendom, het notarisambt, zomede bepalingen omtrent maten en gewichten worden in Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten zoveel mogelijk op overeenkomstige wijze geregeld.
2. Een voorstel tot ingrijpende wijziging van de bestaande wetgeving op dit stuk wordt niet bij het vertegenwoordigende lichaam ingediend - dan wel door het vertegenwoordigende lichaam in

van de wijziging van hun respectieve Burgerlijke Wetboeken op dit gebied, overeenkomstig laatstgenoemd artikel van het Statuut, de andere landen binnen het Koninkrijk in de gelegenheid hebben gesteld om hun zienswijze ter zake te doen blijken.

II. Slotopmerking

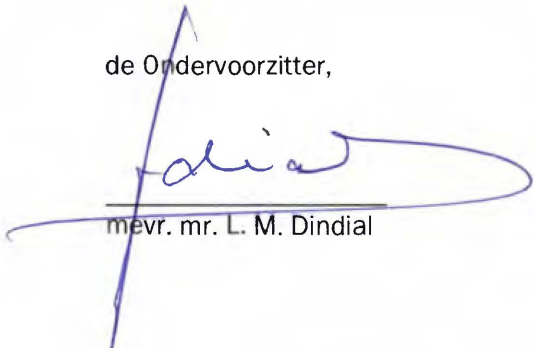
Bestudering van het onderhavige initiatiefontwerp en de bijbehorende memorie van toelichting alsmede de overige bij het adviesverzoek gevoegde stukken geeft de Raad geen aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen.

Voor wetstechnische en redactionele opmerkingen verwijst de Raad naar de bij dit advies behorende bijlage die integraal onderdeel hiervan uitmaakt.

De Raad van Advies heeft geen opmerkingen bij het initiatiefontwerp en adviseert om het te behandelen.

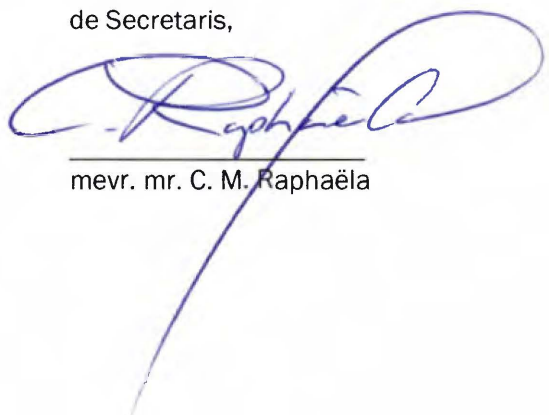
Willemstad, 24 februari 2026

de Ondervoorzitter,



mevr. mr. L. M. Dindial

de Secretaris,



mevr. mr. C. M. Raphaëla

Bijlage behorende bij het advies van de Raad van Advies, RvA no. RA/24-25-LV

Zowel het initiatiefontwerp als de memorie van toelichting heeft wetstechnische en redactionele onvolkomenheden. De Raad noemt de volgende voorbeelden.

1. Het initiatiefontwerp

a. Artikel I, onderdeel A

Voorgesteld wordt in de aanhef van het nieuwe artikel 1: 251b, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek 'uit' vóór 'akte' in te voegen.

b. Artikel II

Voorgesteld wordt in artikel II van het initiatiefontwerp 'de inwerkingtreding' te vervangen door 'het tijdstip van inwerkingtreding'.

2. De memorie van toelichting

a. Pagina 1

In het eerste tekstblok, eerste zin, wordt gesteld dat de 'ongetroude man' die zijn kind erkent, niet automatisch het gezag verkrijgt over zijn kind. Aangezien ook de getroude man een (buitenechtelijk) kind kan erkennen, wordt voorgesteld om het woord 'ongetroude' te schrappen.

Voorgesteld wordt in het eerste tekstblok, derde zin, de tweede 'past' te schrappen.

Aangezien de ouders van het kind bij de erkenning niet per se een affectieve relatie met elkaar hoeven te hebben, wordt voorgesteld in het eerste tekstblok, laatste zin, 'partners' te vervangen door 'personen'. Zie ook het laatste tekstblok, eerste zin.

Voorgesteld wordt in het tweede tekstblok, laatste zin, de inwerkingtredingsdatum te vermelden van het Nederlandse wetsvoorstel waarnaar wordt verwezen.

b. Pagina 3

Voorgesteld wordt in het eerste tekstblok, vierde zin, 'onjuiste' te vervangen door 'onterechte'.

c. Pagina 4

In het laatste tekstblok, wordt in de voorlaatste zin gesteld dat het van rechtswege ontstaan van gezamenlijk gezag bij erkenning, zoals voorgesteld in de onderhavige initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek aan zal sluiten bij de wensen en verwachtingen van het merendeel van de ongetroude juridische ouders. De Raad begrijpt deze stellingname van de initiatiefnemer. Echter, in de memorie van toelichting van een landsverordening zou ook moeten blijken waarop een dergelijke stelling – dat een bepaalde meerderheid iets wenst of verwacht – is gebaseerd.

De Raad stelt daarom voor om bedoelde zin te schrappen en in plaats daarvan te verwijzen naar de vele problemen die met het voorgestelde in het initiatiefontwerp zullen worden opgelost.

d. Pagina 7

Voorgesteld wordt in de laatste zin 'die' telkens te vervangen door 'dat'.

e. Pagina 9

Voorgesteld wordt in het laatste tekstblok, derde zin van onderaan 'overeenkomstige' te schrappen.

f. Pagina 10

De Raad begrijpt uit de laatste zin dat de voorgestelde wijziging van het Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek volgens de initiatiefnemer financiële gevolgen heeft, zij het beperkt. De Raad stelt in het verlengde daarvan voor 'geen' te vervangen door 'alleen' en 'met uitzondering van' door 'voor wat betreft' en de komma te schrappen.





VOORZITTER DER STATEN
VAN CURAÇAO

PARLAMENTO DI KÒRSOU

Parliament of Curaçao · Parlamento de Curazao · Staten van Curaçao

Aan
De Raad van Advies
d.t.v. de ondervoorzitter
mw. mr. L.M. Dindial
Architectenweg no. 1

RAAD VAN ADVIES
Ontvangen 4-12-2025
Registr. no. RA/24-25-UV
24-2-2026

Willemstad, 3 december 2025

Uw kenmerk:

Uw brief:

Ons nummer:
25-26/00208-2

Onderwerp: Aanbieding initiatief-ontwerp

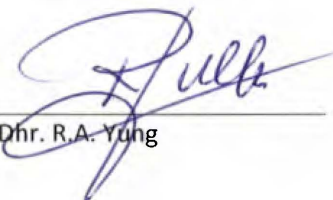
Op verzoek van de indiener bied ik u aan een initiatief-ontwerplandsverordening:

"Landsverordening tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het van rechtswege ontstaan van gezamenlijk gezag door erkenning (2025-2026-250)".

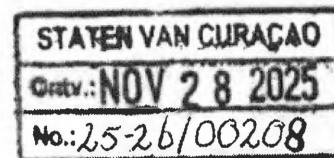
Ingevolge het tweede lid, onderdeel a, van artikel 64 van de Staatsregeling van Curaçao en artikel 20 van de Landsverordening Raad van Advies wordt het dezerzijds op prijs gesteld het gevoel van de Raad van Advies op deze initiatief-ontwerplandsverordening te mogen ontvangen, opdat de indiener rekening kunnen houden met de eventuele opmerkingen van de Raad van Advies, alvorens overgegaan wordt tot behandeling van onderhavige initiatiefontwerplandsverordening.

Hoogachtend,

De Vicevoorzitter van de Staten,


Dhr. R.A. Yung

STATEN VAN CURAÇAO



ZITTINGSJAAR 2025 - 2026 - 250

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek I van het Burgerlijk Wetboek in verband met het van
rechtswege ontstaan van gezamenlijk gezag door erkenning

No. 1 AANBIEDING

Gebruikmakende van het recht van de Staten, toegekend in artikel 77 van de
Staatsregeling van Curaçao, biedt ondergetekende de Staten ter goedkeuring aan een
ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening openbare orde.

Willemstad, 28 november 2025

De indiener,



Q.C.O. Grigorie

STATEN VAN CURAÇAO
Ontv.: NOV 28 2025
No.: 25-26100208

STATEN VAN CURAÇAO

ZITTINGSJAAR 2025 - 2026 - 250

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met
het van rechtswege ontstaan van gezamenlijk gezag door erkenning

No. 2 ONTWERP

In naam van de Koning!

De Gouverneur van Curaçao,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen teneinde
door erkenning van een minderjarig kind van rechtswege gezamenlijk gezag te
laten ontstaan;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld
onderstaande landsverordening:

ARTIKEL I

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 251a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 251b

1. De moeder en de man die een kind heeft erkend, oefenen het gezag over
hun kind gezamenlijk uit, tenzij:
 - a. een voogd met de voogdij over het kind is belast; of
 - b. de voorziening in het gezag over het kind is komen te
onderbreken.
2. De moeder oefent het gezag over haar kind alleen uit, indien de akte,
bedoeld in artikel 203, eerste lid, blijkt dat:
 - a. de moeder en de erkenner hebben verklaard dat het gezag alleen
door de moeder wordt uitgeoefend; of

- b. het Gerecht in eerste aanleg vervangende toestemming voor de erkenning heeft verleend als bedoeld in artikel 204, derde lid.
3. De ambtenaar van de burgerlijke stand zendt onverwijld een afschrift of uittreksel van de akte aan de griffier van het Gerecht in eerste aanleg ter aantekening van de verklaring, bedoeld onder a, of de erkenning met vervangende toestemming, bedoeld onder b, in het register, bedoeld in artikel 244.

B

In artikel 252, eerste lid, wordt “en die nimmer het gezag over hun minderjarige kinderen gezamenlijk hebben uitgeoefend,” vervangen door: en niet het gezamenlijk gezag uitoefenen op grond van artikel 251b, eerste lid,.

C

In artikel 253n, eerste lid, wordt na “artikelen 251, tweede lid,” ingevoegd: 251b, eerste lid,.

ARTIKEL II

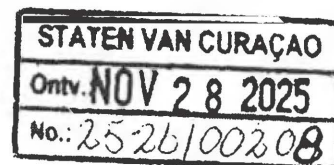
Artikel 251b van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op een erkenning, gedaan voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze landsverordening.

ARTIKEL III

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad,

De Minister van Justitie,



ZITTINGSJAAR 2025 - 2026 - 250

LANDSVERORDENING van de
tot wijziging van Boek I van het Burgerlijk Wetboek in verband met het van rechtswege
ontstaan van gezamenlijk gezag door erkenning

No. 3 MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Algemeen deel

ARTIKEL I

Inleiding

De ongehuwde man die zijn kind erkent, verkrijgt naar huidig recht niet automatisch het gezag over zijn kind. Gehuwde ouders daarentegen oefenen van rechtswege het gezag over hun kind gezamenlijk uit. Dit onderscheid past niet past in de veranderde maatschappij waarin steeds meer mensen bewust samenwonen en kinderen krijgen zonder gehuwd te zijn. De samenlevingsvorm van ouders zegt tegenwoordig dan ook weinig over de intentie tot een duurzame opvoedingsrelatie. Het is dan ook wenselijk dat ook ongehuwde partners bij erkenning van een kind in beginsel van rechtswege het gezamenlijk gezag verkrijgen. Hiermee wordt het belang van het kind gediend.

Het onderhavige voorstel is ontleend aan de wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek van Aruba, zoals in werking getreden met ingang van 1 september 2021 (geldende tekst AB 2021 no. 137). De Arubaanse regeling heeft op haar beurt aansluiting gezocht bij het Nederlandse *Voorstel van wet van de leden Bergkamp en Van Wijngaarden tot wijziging van Boek I van het Burgerlijk Wetboek en de Wet basisregistratie personen in verband met het van rechtswege ontstaan van gezamenlijk gezag door erkenning, zoals gewijzigd naar aanleiding van het advies van de Afdeling Advisering van de Raad van State* (Kamerstukken, 2019-2020, 34 605, nr. 5). Het Nederlandse initiatiefvoorstel is aangenomen en is in juni 2022 gepubliceerd.

Het nieuwe artikel 1:251b BW bewerkstelligt dat ongehuwde partners bij erkenning van het kind door de man het gezag gezamenlijk uitoefenen. Hiermee worden enkele belangrijke verbeteringen doorgevoerd ten opzichte van de huidige wettelijke regeling:

1. Het beter waarborgen van het belang van het kind;
2. Het wegnemen van het niet te rechtvaardigen onderscheid tussen kinderen geboren uit gehuwde ouders enerzijds en uit ongehuwde ouders, anderzijds met betrekking tot de uitoefening van het gezag;
3. Het wegnemen van de problemen die door de huidige regelgeving worden veroorzaakt.

Het beter waarborgen van het belang van het kind

In de kwesties rondom het ouderlijk gezag bij ongehuwde partners speelt het belang van het kind een grote rol. Het is in het belang van het kind dat het, waar mogelijk, beide ouders kent en door hen wordt verzorgd en opgevoed. De overheid heeft de plicht om ervoor te zorgen dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging van hun kind dragen. In het verlengde daarvan impliceert artikel 1:253c BW dat een kind er belang bij heeft dat beide ouders het gezag hebben. Op grond van dit artikel kan de niet met het gezag belaste vader van het kind een verzoek aan de rechter doen om hem, al dan niet samen met de moeder, met het gezag te belasten. De rechter wijst dit verzoek slechts af indien het in het belang van het kind wenselijk is het verzoek af te wijzen. Na een echtscheiding loopt het gezamenlijk gezag van de ouders krachtens het gewijzigde artikel 1:251, tweede lid, BW ook door. Hieruit kan worden afgeleid dat de wetgever het in beginsel in het belang van het kind acht dat beide juridische ouders het gezamenlijk ouderlijk gezag uitoefenen. Kinderen hebben belang bij een goede verstandhouding met beide ouders, ongeacht of deze wel of niet zijn getrouwd. Als daarvoor procedures gevoerd moeten worden, kunnen die op hun beurt weer grote inwerking hebben op kinderen, onder meer door de onzekerheid die zij gedurende het proces ervaren.

Een ander punt is dat de juridische vader die geen gezag over het kind heeft in de regel wel recht heeft op omgang met het kind wanneer de relatie met de moeder wordt beëindigd. Het kan in dat geval lastig zijn om tijdens omgangsmomenten volledig als ouder te kunnen handelen. De niet met het gezag belaste ouder is voor derden, zoals de school, het eerste aanspreekpunt en de niet met het gezag belaste ouder zal niet altijd van belangrijke informatie over het kind op de hoogte zijn en mag ook geen beslissingen nemen over belangrijke, bijvoorbeeld medische, zaken. Ook dit kan niet in het belang van het kind zijn.

Tot slot is de samenleving op het gebied van kinderrechten, zoals gecodificeerd in het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind (het IVRK) en de commentaren en rapporten van het Kinderrechtencomité in de afgelopen jaren ook sterk ontwikkeld. Ook Curaçao is aan het IVRK gebonden. De voorgestelde wijziging zorgt ervoor dat de Curaçaose wetgeving beter aansluit op de geldende kinderrechten. Het IVRK bepaalt dat het belang van het kind altijd een eerste overweging dient te zijn bij elke aangelegenheid die hem of haar betreft. Van belang in dit verband is artikel 2, tweede lid, IVRK waarin wordt bepaald dat Staten alle passende maatregelen nemen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie op grond van de omstandigheden van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind. De overheid heeft dus de plicht om kinderen te beschermen tegen elke vorm van discriminatie die het gevolg is van omstandigheden die de ouders betreffen. De ongelijkheid tussen kinderen van gehuwde en kinderen van ongehuwde ouders is vanuit het belang van het kind niet uit te leggen. Artikel 4 IVRK bepaalt vervolgens dat de Staten die partij zijn alle passende wettelijke, bestuurlijke en andere maatregelen moeten nemen om de in het IVRK erkende rechten te verwezenlijken. De situatie dat getrouwde ouders wel automatisch het gezag over hun kind krijgen en ongehuwde ouders niet, sluit onvoldoende aan bij het doel van artikel 2, tweede lid, IVRK. De voorgestelde wijziging neemt dit onderscheid weg en draagt zo bij aan het streven naar zoveel mogelijk gelijkwaardig ouderschap.

Een niet te rechtvaardigen onderscheid wegnemen

De keuze van de ouders voor een bepaalde relatievorm heeft grote invloed op de status van de kinderen. Getrouwde ouders krijgen automatisch het gezag over hun kind. Dit geldt niet voor ongehuwde ouders. Dit levert een principiële onjuiste rechtsongelijkheid op tussen ouders. Dit verschil werkt door naar de kinderen van deze ouders: in het ene geval zijn beide ouders van rechtswege belast met gezamenlijk gezag, in het andere geval is alleen de moeder van rechtswege met het eenhoofdig gezag belast. Dat is een ongelijke behandeling, die slechts gerechtvaardigd kan worden voor zover het daadwerkelijk om reële, feitelijke verschillen in situatie gaat.

Met de onderhavige wijziging wordt beoogd het gelijkwaardig ouderschap te verbeteren met vooropstelling van het belang van het kind. In geval van een conflict inzake het gezamenlijk gezag kan via een rechterlijk oordeel de erkenner alsnog het gezag over het kind krijgen. De voorgestelde wijziging draagt dus bij aan een meer gelijkwaardige positie tussen moeder en vader dan onder het huidige recht het geval is.

Het wegnemen van problemen als gevolg van de huidige regelgeving (ontbreken van gezamenlijk gezag)

De huidige regelgeving omtrent de verkrijging van het gezag voor ongehuwde partners leidt regelmatig tot problemen. Deze ontstaan grotendeels doordat ongehuwde partners er niet van op de hoogte zijn dat het gezag apart van de erkenning geregeld moet worden. Door die onwetendheid laten veel ouders na om na de erkenning ook het gezamenlijk gezag aan te vragen. Het niet verkrijgen van gezamenlijk gezag na de geboorte van het kind kan in verschillende situaties tot grote problemen leiden.

De eerste lastige situatie die kan ontstaan, is op het moment dat de ouders uit elkaar gaan en de erkenner dan pas ontdekt dat hij geen gezag heeft. Als dan de niet met het gezag belaste ouder (dus de vader) alsnog het gezag wil verkrijgen en de moeder niet wil meewerken, moet er in zo'n geval een gerechtelijke procedure worden gestart. De niet met het gezag belaste ouder verzoekt daarin de rechter om hem met het gezag te belasten. Als het gezag direct bij de erkenning was aangevraagd – toen de ouders vermoedelijk nog een goede verstandhouding met elkaar hadden – was dit geen probleem geweest. Een rechtsgang duurt bovendien vaak lang en kan het conflict tussen de ouders vergroten. Tegenstellingen komen immers op scherp te staan. Ook de kosten die gemaakt dienen te worden voor een rechtsgang kunnen snel hoog oplopen. Dat kan een drempel opwerpen voor de verzoekende ouder om zijn recht te halen via de rechter waarbij het belang van het kind ondergeschikt kan raken aan financiële overwegingen. Conflicten tussen ouders zijn schadelijk voor kinderen. Dat blijkt duidelijk in het geval van scheidingen met een hoog complexiteitsgehalte. Kinderen die daarbij betrokken zijn, hebben meer last van problemen, riskante gewoonten, slechtere schoolprestaties en meer kans op toekomstige relationele problemen. Ook lopen zij een grote kans op ernstige loyaliteitsconflicten, vervreemding en ouderafwijzing. Doordat het gezag door middel van de voorgestelde wijziging al gelijk bij de erkenning wordt geregeld in plaats van – zoals nu vaak gebeurt – op het moment dat de ouders uit elkaar gaan, wordt een mogelijke aanleiding voor escalatie van het conflict tussen beide ouders weggenomen.

Ten tweede kan het niet tijdig verkrijgen van het gezamenlijk gezag ernstige gevolgen hebben indien de moeder komt te overlijden. Als de moeder het gezag alleen heeft uitgeoefend, ontstaat na haar overlijden een gezagsvacuüm. Het is in dit geval aan de rechter om te bepalen of de andere ouder of een derde met het gezag wordt belast. De andere juridische ouder heeft daarbij een zekere voorkeur, ook als de overleden ouder een voogd heeft aangewezen bij testament. Als deze persoon zich bereid heeft verklaard het voogdijschap te aanvaarden, vangt daarmee diens voogdijschap aan. In dat geval bestaat voor de overlevende ouder zonder gezag de mogelijkheid om een verzoek te doen aan de rechter om hem met het gezag te belasten. Indien dit gebeurt binnen een jaar na het begin van de voogdij, bestaat alsnog de zekere voorkeur voor de overlevende ouder. Alleen al om onzekerheid over het gezag na overlijden van de moeder te voorkomen is het dus uitermate belangrijk dat wettelijk goed wordt geregeld dat de erkenner van rechtswege, en dus van meet af aan, het gezag heeft.

Ten derde kan het niet tijdig verkrijgen van het gezamenlijk gezag tot grote problemen leiden, indien de met het gezag belaste ouder het kind overbrengt naar het buitenland. Er is in zo'n geval juridisch gezien geen sprake van internationale kinderontvoering, terwijl de achterblijvende ouder regelmatig in de veronderstelling verkeert dat dit wel het geval is. Indien ouders gezamenlijk het gezag uitoefenen, is het voor hen niet toegestaan om zonder toestemming van de andere met het gezag belaste ouder dan wel vervangende toestemming van de rechter het kind over te brengen naar een andere verblijfplaats. Gebeurt dit toch, en wordt het kind meegenomen naar het buitenland, dan is dit ongeoorloofde overbrenging en wordt gesproken van internationale kinderontvoering. Indien het gezamenlijk gezag niet is geregeld, heeft de niet met het gezag belaste ouder geen zeggenschap over de verblijfplaats van het kind. Als in dit geval de niet met het gezag belaste ouder het kind meeneemt naar het buitenland, is er geen sprake van ongeoorloofde overbrenging. De achterblijvende ouder kan dan niet zonder inventieve juridische wegen om teruggeleiden verzoeken.

Hoofddlijnen van de voorgestelde wijziging

Hoofdregel: gezamenlijk gezag van rechtswege

Voorgesteld artikel 1:251b BW heeft als uitgangspunt gezamenlijk gezag van rechtswege voor ongehuwde partners bij erkenning van een kind. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de situatie zoals die geldt voor gehuwden die gedurende hun huwelijk het gezag gezamenlijk uitoefenen (artikel 1:251, eerste lid, BW). Aan de erkenning wordt – zo regelt het voorgestelde artikel 251b – nu automatisch gezamenlijk gezag gekoppeld, behoudens de hierna te bespreken uitzonderingen.

De wijziging bewerkstelligt na inwerkingtreding dat in het geval een man die niet met de moeder is gehuwd, het ongeboren kind van de moeder erkent, de moeder en deze erkenner vanaf de geboorte gezamenlijk het gezag over dat kind uitoefenen. Indien de erkenning pas na de geboorte plaatsvindt, oefent de moeder in de regel vanaf de geboorte tot het moment van de erkenning het eenhoofdig gezag over het kind uit. Vanaf het moment van de erkenning oefenen de ouders vervolgens het gezamenlijk gezag uit. Op die manier sluit de wettelijke standaard aan bij de wensen en verwachtingen van het merendeel van de ongehuwde juridische ouders. Het is dan immers niet meer nodig dat ongehuwde ouders meerdere stappen ondernemen om tot

gezamenlijk gezag over het kind te komen met alle reeds eerder geschetste nadelige gevolgen van dien.

Uitzonderingen op gezamenlijk gezag van rechtswege

Het opnemen van gezamenlijk gezag van rechtswege als hoofdregel draagt, zoals eerder vermeld, bij aan gelijkwaardig ouderschap en is in veel gevallen in het belang van het kind. In uitzonderingsgevallen kan dit anders zijn. Daarom zijn op de hoofdregel van automatisch gezamenlijk gezag bij erkenning enkele uitzonderingen geformuleerd. Dit houdt verband met het feit dat een huwelijkssituatie deels ook anders is dan de situatie waarin een kind wordt erkend. Bij binnen huwelijk geboren kinderen bestaan er bij de geboorte twee juridische ouders, terwijl erkenning ook (ver) na de geboorte kan plaatsvinden. Dan bestaat dus in tegenstelling tot binnen het huwelijk geboren kinderen de mogelijkheid dat reeds op een andere manier in het gezag is voorzien. Daarnaast bestaan er gevallen waarin de moeder en/of de man die het kind wil erkennen, gezamenlijk gezag niet wenselijk vinden. Voorkomen moet worden dat om die reden niet tot erkenning wordt overgegaan. Daarom maakt de voorgestelde wijziging het mogelijk dat in zo'n geval geen gezamenlijk gezag van rechtswege ontstaat, maar dat de moeder het eenhoofdig gezag behoudt. Ook ontstaat er geen gezamenlijk gezag van rechtswege, indien de erkenning met vervangende toestemming van de rechter tot stand is gekomen.

Voor de bovenstaande situaties zijn in het voorgestelde artikel 251b, eerste en tweede lid, een aantal uitzonderingen op de hoofdregel opgenomen, die vervolgens worden toegelicht.

Gezag bij voogd en gezag komt te ontbreken

Er ontstaat ten eerste geen gezamenlijk gezag indien een voogd met de voogdij over het kind is belast (artikel 1:251b, eerste lid, onderdeel a, BW). Er ontstaat tevens geen gezamenlijk gezag indien de voorziening in het gezag over het kind is komen te ontbreken (artikel 251b, eerste lid, onderdeel b, BW). Voor deze uitzonderingen op gezamenlijk gezag van rechtswege is aangesloten bij de weigeringsgronden die de griffier van het Gerecht in eerste aanleg blijkens het huidige artikel 1:252, tweede lid, onderdelen c en d, BW hanteert voor het aantekenen van gezamenlijk gezag in het gezagsregister. Met de hoofdregel van gezamenlijk gezag bij erkenning wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de hoofdregel dat ouders gedurende hun huwelijk het gezag gezamenlijk uitoefenen (artikel 1:251, eerste lid, BW). Bij binnen het huwelijk geboren kinderen bestaan er bij de geboorte echter veelal twee juridische ouders. Erkenning kan ook (ver) na de geboorte plaatsvinden. Dan bestaat dus in tegenstelling tot bij binnen huwelijk geboren kinderen de mogelijkheid dat reeds op een andere manier in het gezag is voorzien. Het is niet nodig om in het voorgestelde artikel 1:251b BW als uitzonderingsgrond ook de weigeringsgronden die de griffier blijkens artikel 1:252, tweede lid, onderdelen a en b, BW hanteert op te nemen. De weigeringsgrond in artikel 1:252, onderdeel a, BW – inhoudende dat één of beide ouders onbevoegd is tot het gezag – behoeft niet apart te worden opgenomen, omdat artikel 1:253q BW een algemene regel over onbevoegdheid tot gezag bevat, die zowel bij gehuwde als bij ongehuwde ouders kan worden toegepast. De weigeringsgrond die de griffier blijkens artikel 1:252, tweede lid, onderdeel b, BW hanteert houdt in dat het gezag van één van beide ouders is beëindigd en de andere ouder het gezag uitoefent. Deze situatie zal zich niet

voordoen, omdat erkenning niet mogelijk is indien er reeds twee ouders zijn. De erkenning is in dat geval nietig.

Eenhoofdig gezag moeder als gezamenlijke wens van moeder en erkenner

De situatie kan zich voordoen dat beide ouders het erover eens zijn dat gezamenlijk gezag geen goede optie is in hun geval. Deze uitzonderingssituatie betreft de situatie waarin de moeder van het kind en haar partner beiden willen dat deze laatste het kind erkent, maar niet met het ouderlijk gezag wordt belast. In deze situatie moet op eenvoudige wijze kunnen worden afgeweken van het van rechtswege verkrijgen van gezamenlijk gezag door erkenning. Het is onwenselijk als daarvoor een gerechtelijke procedure gestart moet worden. Dan bestaat het risico dat kinderen – teneinde gezagsverkrijging door de partner te voorkomen – niet worden erkend. Daarom wordt voorgesteld dat indien in de akte van erkenning is opgenomen dat de moeder en de erkenner hebben verklaard dat de moeder het eenhoofdig gezag uitoefent, er geen gezamenlijk gezag van rechtswege ontstaat. De ambtenaar van de burgerlijke stand (ABS) die deze akte (opmaakt en) inschrijft in de registers van de burgerlijke stand, stelt de griffier van het Gerecht in eerste aanleg in kennis van dit eenhoofdig gezag ter aantekening in het gezagsregister. Hiertoe moet aan artikel 2 van het Landsbesluit gezagsregister een grond worden toegevoegd, namelijk de aantekening van eenhoofdig gezag, bedoeld in artikel 1:251b, tweede lid, BW. Naast het vergemakkelijken van de procedure voor ouders die het erover eens zijn dat gezamenlijk gezag niet wenselijk is, beperkt deze mogelijkheid ook de kans dat de moeder toestemming voor erkenning weigert puur en alleen om gezag van de partner over het kind te voorkomen. Op dit aspect wordt hierna nader ingegaan.

Eenhoofdig gezag moeder bij vervangende rechterlijke toestemming voor erkenning

Indien de moeder geen toestemming voor de erkenning geeft, zal de man die het kind wil erkennen een verzoek om vervangende toestemming tot erkenning moeten indienen bij het Gerecht in eerste aanleg. Als de erkenning met vervangende toestemming van de rechter tot stand komt, ontstaat geen gezamenlijk gezag van rechtswege bij de ouders, maar oefent de moeder het eenhoofdig gezag uit. Indien ook gezamenlijk gezag van rechtswege zou ontstaan bij erkenning met vervangende toestemming door de rechter, dan zou de toets die de rechter thans uitvoert bij een verzoek om vervangende toestemming niet volstaan. De vraag of vervangende toestemming voor erkenning kan worden verleend, vergt immers een andere beoordeling dan de vraag of ouders met het gezamenlijk gezag kunnen worden belast. De vervangende toestemming tot erkenning zal – in het geval de erkenner de verwekker is van het kind – worden verleend, tenzij dit de belangen van de moeder bij een ongestoorde verhouding met het kind of de belangen van het kind schaadt (artikel 1:204, derde lid, BW). Een verzoek om gezamenlijk gezag zou worden afgewezen in geval dat het in het belang van het kind wenselijk wordt geoordeeld (artikel 1:253c, tweede lid, BW). Door de koppeling tussen vervangende toestemming en gezamenlijk gezag zou de toets door de rechter voor het verlenen van vervangende toestemming dus te beperkt zijn. Gelet op de onwenselijkheid daarvan is deze koppeling niet gemaakt. Kortom, indien de rechter vervangende toestemming voor erkenning heeft verleend, oefent de moeder het eenhoofdig gezag uit (artikel 1:251b, tweede lid, onderdeel b, BW).

Als de rechter vervangende toestemming heeft verleend voor de erkenning en de moeder derhalve het eenhoofdig gezag uitoefent, blijkt dit uit de akte van erkenning die de ABS heeft opgemaakt. De ABS die deze akte inschrijft in de registers van de burgerlijke stand stelt de griffier van het Gerecht in eerste aanleg in kennis van dit eenhoofdig gezag, ter aantekening in het gezagsregister. Ook hiertoe zal aan artikel 2 van het Landsbesluit gezagsregister een grond moeten worden toegevoegd, namelijk de aantekening van de erkenning met vervangende toestemming, bedoeld in artikel 1:251b, tweede lid, BW. Indien de man die het kind erkend heeft gezamenlijk gezag wil, kan hij daartoe een verzoek bij het Gerecht in eerste aanleg indienen. De erkenning en het gezamenlijk gezag worden in dat geval door de rechter apart getoetst.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdregel

artikel 1:251b, eerste lid, aanhef, BW

Op grond van het huidige artikel 1:252 BW is het voor niet met elkaar gehuwde ouders slechts mogelijk gezamenlijk het gezag over hun kind uit te oefenen, indien zij beiden een verzoek doen tot aantekening van gezamenlijk gezag in het gezagsregister. Met het nieuwe artikel 1:251b BW zal in geval van erkenning artikel 1:252 BW geen opgeld meer doen. Op grond van het voorgestelde artikel 1:251b BW geldt als hoofdregel dat de moeder en de man die het kind heeft erkend van rechtswege gezamenlijk het gezag over hun kind uitoefenen (eerste lid, aanhef). Indien de erkenning vóór de geboorte van het kind plaatsvindt, ontstaat het gezamenlijk gezag op het moment van de geboorte. Indien de erkenning ná de geboorte van het kind plaatsvindt, ontstaat het gezamenlijk gezag op het moment van erkenning. Bij erkenning na de geboorte van het kind is derhalve de datum van (ondertekening van) de akte van erkenning bepalend. De akte van erkenning die door de ABS wordt opgemaakt, zal aansluitend worden ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Indien een erkenning nietig is (artikel 1:204 BW), omdat zij bijvoorbeeld is gedaan door een persoon die geen huwelijk met de moeder mag sluiten of door een minderjarige jonger dan zestien jaar, heeft deze erkenning geen rechtsgevolgen en ontstaat derhalve geen gezamenlijk gezag. Indien een verzoek tot vernietiging van een erkenning wordt ingediend (artikel 1:205 BW) en tegen de rechterlijke uitspraak waarin de erkenning is vernietigd geen rechtsmiddel meer kan worden ingesteld, wordt de erkenning geacht geen rechtsgevolgen te hebben gehad. Dit betekent dat zolang de procedure tot vernietiging van erkenning nog loopt, de ouders het gezag nog gezamenlijk uitoefenen. Zodra de vernietiging van de erkenning definitief is, geldt dat de erkenner nooit de vader is geweest en de moeder met terugwerkende kracht het eenhoofdig gezag heeft.

Uitzonderingen op de hoofdregel

artikel 1:251b, eerste lid, onderdelen a en b, BW

Er ontstaat geen gezamenlijk gezag op grond van het voorgestelde artikel 1:251b, eerste lid, BW indien een voogd met de voogdij over het kind is belast (onderdeel a). De rechter benoemt een voogd over een minderjarig kind die niet onder ouderlijk gezag staat en die geen voogd heeft.

Indien ten aanzien van een kind alleen het moederschap vaststaat van de vrouw uit wie het kind geboren is of indien de ouders niet gehuwd zijn (geweest) en het gezag niet gezamenlijk uitoefenen, oefent de moeder van rechtswege het gezag alleen uit, tenzij zij bij haar bevalling onbevoegd was tot het gezag. De moeder is onbevoegd tot het gezag, indien zij minderjarig is, onder curatele is gesteld of indien haar geestvermogens zodanig zijn gestoord, dat zij in de onmogelijkheid verkeert het gezag uit te oefenen. In dat geval (bij het volledig ontbreken van ouderlijk gezag) kan door de rechter een voogd worden benoemd. In geval van onbevoegdheid door minderjarigheid kan de moeder de rechter verzoeken haar meerderjarig te verklaren, waardoor zij het gezag kan uitoefenen. In het geval dat zij bijna 18 jaar is, kan het gezag ook open blijven staan totdat deze leeftijd wordt bereikt (zie ook de toelichting hierna bij het eerste lid, onderdeel b). Aangezien een moeder die bijvoorbeeld vanwege minderjarigheid onbevoegd is tot het gezag, wel toestemming tot erkenning kan geven, is het nodig om (het reeds bestaan van) voogdij hier als uitzonderingsgrond op het van rechtswege ontstaan van gezag na erkenning op te nemen. Immers, een minderjarige moeder (die dus onbevoegd is tot gezag) kan wel toestemming tot erkenning geven met als gevolg dat de erkenning plaatsvindt. Indien daaraan van rechtswege gezag zou worden gekoppeld (en de uitzonderingsgrond voogdij zou ontbreken), dan zou niet alleen de voogd, maar ook de erkenner het gezag hebben. Dit terwijl er alleen sprake kan zijn van voogdij als ouderlijk gezag volledig ontbreekt.

Er ontstaat evenmin gezamenlijk gezag op grond van het voorgestelde artikel 1:251b, eerste lid, BW indien de voorziening in het gezag over het kind is komen te ontbreken (onderdeel b). Het gezag kan bijvoorbeeld ontbreken indien de voogd is overleden of als de ongehuwde moeder ten tijde van de geboorte bijna achttien jaar is. In het laatste geval blijft het gezag open totdat zij meerderjarig wordt.

artikel 1:251b, tweede lid, onderdelen a en b, BW

De in het tweede lid opgenomen uitzonderingen op de hoofdregel van gezamenlijk gezag van rechtswege betreffen twee situaties waarin het gezag alleen door de moeder uit wie het kind is geboren wordt uitgeoefend.

De moeder van het kind en haar partner kunnen het beiden wenselijk achten dat de partner het kind (wel) erkent, maar niet met het ouderlijk gezag wordt belast. Een verklaring van moeder en erkenner inhoudende dat het gezag alleen door de moeder wordt uitgeoefend is hiervoor voldoende (artikel 1:251b, tweede lid, onderdeel a, BW). Deze verklaring zal ten overstaan van de ABS moeten worden gedaan. De ABS zal ingevolge het voorgestelde artikel 1:251b, tweede lid, tweede zin, BW een afschrift van de erkenningsakte aan de griffier van het Gerecht in eerste aanleg toesturen, ter aantekening van de verklaring in het gezagsregister.

Er ontstaat ook geen gezamenlijk gezag indien de erkenning tot stand is gekomen met vervangende toestemming van de rechter als bedoeld in artikel 1:204, derde lid, BW (artikel 1:251b, tweede lid, onderdeel b, BW). In dat geval wordt het eenhoofdig gezag uitgeoefend door de moeder.

Op grond van artikel 1:204, eerste lid, onderdeel c, BW heeft een erkenner voor de erkenning schriftelijke toestemming nodig van de moeder, indien een kind nog geen zestien jaar oud is.

Indien een kind twaalf jaar of ouder is, is daarnaast ook schriftelijke toestemming nodig van het kind. In beide gevallen kan de toestemming ook worden gegeven ter gelegenheid van het opmaken van de akte van erkenning bij de ABS (artikel 1:204, tweede lid, BW). Indien geen toestemming wordt gegeven, kan de toestemming in bepaalde gevallen door toestemming van de rechter worden vervangen (artikel 1:204, derde lid, BW). In de akte van erkenning zal dan zijn opgenomen dat deze erkenning met vervangende toestemming van de rechter heeft plaatsgevonden. Indien de erkenning door middel van vervangende toestemming van de rechter tot stand is gekomen, stuurt de ABS ingevolge het voorgestelde artikel 1:251b, tweede lid, tweede zin, BW een afschrift van de erkenningsakte aan de griffier van het Gerecht in eerste aanleg, ter aantekening van de erkenning met vervangende toestemming in het gezagsregister. Indien de moeder het eenhoofdig gezag uitoefent, kan de erkenner de rechter (in de toekomst) alsnog verzoeken ook hem met het gezag te belasten of hem alleen met het gezag te belasten (artikel 1:253c BW).

artikel 1:252 BW

Op grond van het huidige artikel 1:252 BW kunnen niet met elkaar gehuwde ouders slechts gezamenlijk het gezag over hun kind uitoefenen, indien zij dat op beider verzoek hebben laten aantekenen in het gezagsregister. Vanwege de introductie van de nieuwe hoofdregel in het voorgestelde artikel 1:251b, eerste lid, aanhef, BW geldt artikel 1:252 BW in de eerste plaats voor de restcategorie van gevallen, te weten die waarin het ouderschap door gerechtelijke vaststelling daarvan is ontstaan en die waarbij de partner van de ouder die het gezag heeft, het kind adopteert (de zgn. stiefouderadoptie). Tevens kan artikel 1:252 BW opgeld doen in de gevallen waarin geen gezamenlijk gezag van rechtswege bij erkenning is ontstaan. Ook dan kan op een later moment alsnog een beroep op artikel 1:252 BW worden gedaan. Zo kunnen ongehuwde ouders die, na erkenning met vervangende toestemming van de rechter op grond van artikel 1:251b, tweede lid, onderdeel b, BW in de toekomst weer op goede voet met elkaar staan alsnog samen een verzoek bij de griffier indienen tot aantekening van gezamenlijk gezag. Dit is in een dergelijk geval een laagdrempeliger optie tot het (alsnog) verkrijgen van gezamenlijk gezag dan wanneer de erkenner daartoe naar de rechter moet.

artikel 1:253n BW

Artikel 1:253n, eerste lid, BW regelt dat de rechter het gezamenlijk gezag van niet gehuwde ouders in bepaalde gevallen op verzoek kan beëindigen. De in artikel 1:253n, eerste lid, BW opgenomen verwijzingen worden aangevuld met een verwijzing naar het voorgestelde artikel 1:251b, eerste lid, BW. Uitgangspunt bij beëindiging van de samenleving van ongehuwde ouders is dat – evenals na echtscheiding – het gezag van beide ouders in stand blijft. In dit verband wordt – door toevoeging van het voorgestelde artikel 1:251b, eerste lid, BW aan artikel 1:253n, eerste lid, BW – het tweede lid van artikel 1:253n BW van overeenkomstige toepassing. Dat lid regelt op welke gronden de rechter na ontbinding van het huwelijk het gezag aan één ouder kan toekennen (te weten het wenselijk zijn in het belang van het kind). Artikel 1:253n BW wordt met de voorgestelde wijziging dusdanig aangepast dat hiermee voor ongehuwde ouders die hun samenleving beëindigen volledig wordt aangesloten bij de rechtssituatie die in deze geldt voor ouders van wie het huwelijk is ontbonden door echtscheiding.

ARTIKEL II

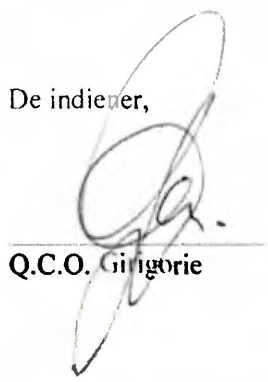
Het nieuwe artikel 1:251b BW heeft vanaf het moment van inwerkingtreding enkel onmiddellijke werking ten aanzien van nieuwe gevallen van erkenning. Op erkenningen die hebben plaatsgevonden voorafgaand aan de inwerkingtreding van het onderhavige ontwerp blijft het huidige artikel 1:252 BW van toepassing. Dit betekent dat in een dergelijk geval een moeder en de erkener van haar kind die alsnog het gezamenlijk gezag over hun kind willen uitoefenen, een verzoek aan de griffier van het Gerecht in eerste aanleg moeten doen tot aantekening van het gezamenlijk gezag in het gezagsregister.

2. Financiële gevolgen

Deze Landsverordening heeft geen financiële gevolgen voor de overheid, met uitzondering van de aanpassing van de akte van erkenning bij de Burgerlijke stand.

Willemstad, 28 november 2025

De indieder,



Q.C.O. Gijngorie